Citizen Science

2019

Van grafheuvels tot tuinslakken, ontdek ze als wetenschapper!

citizen science lab

Wat is Citizen Science?

In zogenaamde citizen science-projecten kan je meedoen met echt wetenschappelijk onderzoek; niet als proefpersoon, maar als medewetenschapper. Bijvoorbeeld door de luchtkwaliteit te meten in je omgeving, vogels, vlinders of bijen te tellen in je achtertuin of online satelliet-foto's of beelden van een wildcamera in Afrika te analyseren. Veel van deze projecten worden gestart door wetenschappers die erachter komen dat ze burgers nodig hebben voor het verzamelen van voldoende data, over een gespreid gebied, of voor het analyseren van digitale beelden waar computers nog niet goed mee overweg kunnen. Ook zijn er steeds meer projecten die door burgers zelf worden opgezet, omdat ze een probleem in hun buurt zien waar wetenschappelijke data of analyses een oplossing voor kunnen vormen. In deze flyer vind je voorbeelden van citizen science projecten van de Universiteit Leiden, Gemeente Leiden en Naturalis waaraan je kan bijdragen.

Citizen Science Lab

Het Citizen Science Lab brengt wetenschappers, burgers en maatschappelijke partijen samen om via citizen science tot nieuwe inzichten te komen voor de wetenschap én de maatschappij. Het Lab ondersteunt de verschillende partijen bij het gezamenlijk opzetten van deze onderzoeksprojecten. Zo wordt er momenteel binnen het internationale project MONOCLE gewerkt aan het meten van waterkwaliteit via een opzetstukje voor smartphones (iSPEX). Ook gaan er in 2019 twee projecten over psychologie en plastics van start.

Psychologie en Plastics

De Universiteit Leiden bestaat 444 jaar in 2019. Dat vieren we onder andere met twee citizen science projecten! Onderzoekers en inwoners van Leiden en Den Haag kunnen samen onderzoek gaan doen naar psychologie en plastics. Er zal een psychologielab op wielen komen waarbij je op de markt, tijdens een festival, bij je school of in je buurthuis mee kan doen met psychologieonderzoek. En bij het plasticsproject kan je helpen de hoeveelheid en verspreiding van plastics in de grachten, rivieren en kanalen in kaart te brengen. Het Citizen Science Lab helpt de verschillende partijen bij het opzetten van de projecten. Wil je meedenken en/of meedoen met deze projecten? Laat het dan vooral weten via info@citscilab.nl.

EvoScope

De stad is voor veel dieren en planten een omgeving vol uitdagingen. Het is er warm, lawaaierig en druk. Kunnen dieren en planten zich wel aanpassen aan de stad? En zo ja, hoe doen ze dat dan? Help wetenschappers bij het beantwoorden van deze vragen door deel te nemen aan de experimenten van EvoScope. Voor meer info over de methoden, zie www.evoscope.nl!

Drukke stad – Kauwtjes

HELE JAAR ≥ 1 UUR

Vogels die erg bang zijn voor mensen hebben het in de stad niet makkelijk. Ze worden steeds verstoord bij het zoeken naar eten en moeten telkens weer op zoek naar een nieuw, rustig plekje. Dat kost veel tijd en energie.

Zijn kauwen in de stad misschien meer gewend geraakt aan mensen en storen zich minder aan hun nabijheid?

Het kan ook zo zijn dat kauwtjes uit de stad meer slechte ervaringen met mensen hebben gehad en daardoor banger zijn. Denk maar aan kinderen die kauwen opjagen. Laten stadskauwen en plattelandskauwen mensen even dicht in hun buurt komen voordat ze wegvliegen? Ontdek hoe dichtbij jij kan komen voor een kauw wegvliegt.

Warme stad – SnailSnap

APR – OKT ≥ 5 MINUTEN

Zoals je misschien wel weet kan het erg heet worden in een zwarte auto die in de zon staat. Een witte auto blijft veel koeler. Bij slakken is dat net zo. Lichtgekleurde slakken warmen minder snel op in de zon dan donkergekleurde slakken. Betekent dit dan ook dat er in de relatief warme stad meer lichtgekleurde slakken zijn dan buiten de stad?

Maar uitlaatgassen en vervuiling door industrie maken stenen en planten in de stad donkerder. Lichtgekleurde slakken vallen hierdoor juist extra goed op, waardoor ze makkelijk te vinden zijn voor dieren die slakken eten. Zijn lichtgekleurde slakken in de stad daardoor misschien juist in het nadeel?

Ontdek of de slakken in de stad lichter of donkerder van kleur zijn dan slakken die buiten de stad leven. Geef via de SnailSnap app door welke kleur de gewone tuinslakken hebben die je tegenkomt.

Betonnen stad – Paardenbloemen

APR-MEI & AUG-SEPT ≥ 30 MINUTEN

Paardenbloemen vind je overal in Nederland. De zaadjes hebben een soort parachuutjes waarmee ze door de wind meegevoerd kunnen worden. Samen vormen de zaadjes de welbekende pluizenbollen. Paardenbloemen kunnen zich op verschillende manieren aanpassen aan het leven in de versteende stad. Zo zouden ze ervoor kunnen zorgen dat hun zaadjes heel goed kunnen vliegen, zodat de kans groter is dat de zaadjes in een ver gelegen park, grasveld of weiland terecht komen. Of zorgen ze er juist voor dat de zaadjes helemaal niet ver kunnen vliegen, zodat ze in de buurt van de ouderplant op de grond vallen?

Ontdek hoe lang de zaadjes bljven zweven van paardenbloemen uit de stad of van buiten de stad.

Uitdagende stad – Koolmezen

WINTER ≥ 45 MINUTEN

De koolmees is de grootste mees van Nederland. De actieve fluiters komen veel in bossen voor, maar zijn ook vaak te vinden in dorpen en steden. Koolmezen zijn goed te herkennen aan hun gele buik met een zwarte streep in het midden, en hun glanzend zwarte kop met witte wangen.

Veel dieren zijn bang voor nieuwe voorwerpen. Het is namelijk maar de vraag of het nieuwe voorwerp gevaarlijk of ongevaarlijk is. Nou maken mensen de raarste dingen (tuinkabouters en aluminiumfolie bijvoorbeeld). Ook hebben mensen de neiging om steeds weer iets nieuws te verzinnen. Vooral koolmezen in de stad komen daardoor vaak onbekende voorwerpen tegen.

Test of stadse koolmezen banger of minder bang zijn voor een nieuw voorwerp dan koolmezen van buiten de stad de stad.

Erfgoed Gezocht

HELE JAAR

Altijd al een grafheuvel willen ontdekken? Of zelf willen speuren naar archeologische resten op de Veluwe? Doe dan nu mee met Erfgoed Gezocht! De Veluwe bevat zo veel archeologische resten dat archeologen alleen deze onmogelijk allemaal in kaart kunnen brengen! Je kan nu meedoen met de speurtocht via een digitaal platform.

www.erfgoedgezocht.nl

Dode Hommels

MEI – JULI

Bloeiende lindebomen zijn populair bij hommels, honingbijen en zweefvliegen. De bloesem brengt veel geurige nectar voort. De nectar druipt er van af, zodat auto's die er onder staan vies en plakkerig worden. Vaak hoor je honderden insecten zoemen rondom zo'n bloeiende boom. Onder deze bomen worden soms tientallen dode hommels gevonden. Waardoor komt dat? Er is wel wat over uitgezocht, maar veel is nog onduidelijk. Het is zaak om er eens goed naar te kijken. Wil je ook meedoen met het dode hommelonderzoek? Verzamel de hommels en neem ze 13 juli mee naar de Hortus Botanicus in Leiden. Meer weten? Neem dan contact op met Jeroen van der Brugge.

jeroen.vanderbrugge@naturalis.nl

Oeverplanten

15 MEI – 15 SEPT

In zowel het polderlandschap als de bebouwde kom bieden oevers een mooie groeiplaats voor wilde planten en zijn het belangrijke nest– en schuilplaatsen voor diverse diersoorten. De inrichting en het beheer van de oevers bepalen de soortenrijkdom. Maar welke planten groeien er eigenlijk en wat zegt dit over de vegetatiekwaliteit? Zou het beter kunnen?

Wordt oeverexpert en onderzoek de waterkant! Stap met pen en papier of je mobiele telefoon richting de slootkant en kijk wat voor planten er groeien.

www.mijnoeverplanten.nl

Van Sterrenstelsels tot Wilde Honden

Er zijn wereldwijd nog vele andere projecten waarbij je kan bijdragen aan echt wetenschappelijk onderzoek. Van het ontdekken van sterrenstelsels via telescopen tot het spotten van wilde honden in Zuid-Afrika via cameravallen. Meer projecten vind je op de volgende websites:

www.scistarter.org
www.zooniverse.org
www.globenederland.nl
www.iedereenwetenschapper.nl

Contact

Als je vragen hebt, opmerkingen of ideeën, laat het dan vooral weten via:

info@citscilab.nl

www.citscilab.org

/citscilab

/citscilab

Universiteit Leiden

444

Leiden

Naturalis Biodiversity Center

Medegefinancierd door het programma Horizon 2020 van de Europese Unie

SciShops

eu-citizen.science